

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1728/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Милош Радојевић и Александар Милуновић, адвокати из ..., против туженог "Дом здравља Крагујевац" из Крагујевца, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3638/22 од 30.11.2022. године, у седници одржаној 17.05.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3638/22 од 30.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1616/21 од 05.05.2022. године, ставом 1.изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да му на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати за период од октобра 2018.године до јуна 2021.године износе, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом 2. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је тужени обавезан да му исплати на име неисплаћеног регреса за период од октобра 2018.године до јуна 2021.године износе, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом 3. изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 67.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж1 3638/22 од 30.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Крагујевцу П1 1616/21 од 05.05.2022. године и пресудио тако што је у ставу 1. изреке одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужени да му на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати за период од октобра 2018. године до јуна 2021. године износе са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке, ставом 2.изреке, одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужени да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора исплати за период од октобра 2018. године до јуна 2021. године износе, са

законском затезном каматом наведене у том ставу изреке, а ставом 3. изреке, одлучио да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одговор на ревизију који је доставио директор туженог Врховни суд није разматрао, јер странку мора да заступа адвокат у поступку по ванредним правним лековима, на основу одредбе члана 85. став 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), изузев ако је сама адвокат, што овде није случај.

Врховни суд је испитао побиијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог запослен на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате од 8,98. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке, утврђено је да у обрачунским листама плата тужиоца није исказивана, као посебна ставка, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а да је у утуженом периоду тужени тужиоцу исплаћивао плату у висини минималне зараде, па је утврђена висина утужених потраживања према одредбама Општег колективног уговора из 1997. године (прва варијанта) и Општег колективног уговора из 2008. године (друга варијанта).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио и обавезао туженог да му исплати накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, према првој варијанти налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, са припадајућом каматом, јер је закључио да у износу минималне зараде не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу првостепеног суда, у ситуацији када је тужени тужиоцу исплаћивао минималну зараду, следи да тужиоцу нису исплаћени трошкови за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је тужени дужан да му те трошкове исплати према одредбама Општег колективног уговора ("Службени гласник РС", бр. 22/97).

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца одбио применом одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05 са изменама и допунама), у вези одредбе члана 2. став 2. истог Закона и одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама, налазећи да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту плате, као једном од њеног

елемента, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца садржан било у општим било у посебном акту.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 са изменама и допунама), у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5., члана 118. став 1. тачке 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана закона мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама ("Службени гласник РС", бр. 34/01...21/16), прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и једница локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета РС, АП и јединица локалне

самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужлац је запослен у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права из обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, као и да Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), као ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), нити претходно важећем ПКУ из 2010. године. Пошто је накнада тужиоцу трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, исплаћивана кроз коефицијент за обрачун његове плате, следи да му не припада право на исплату која је предмет овог спора, без обзира на то што је тужиоцу плата исплаћивана у висини минималне зараде.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени коме се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни део коефицијента за сваког запосленог. Из тих разлога, наводима ревизије тужиоца се неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић